

«Μία Πλατεία Ασφαλής για Όλους»

της Wiam El-Tamami απο jadaliyya.net (Μετάφραση: Ελένη Βουγιουκλάκη)
Ήμασταν στην άκρη της πλατείας Ταχρίρ την Τετάρτη 3 Ιουλίου, όταν ο στρατός έκανε την ανακοίνωσή του. Η πλατεία ξέσπασε σε πανηγυρισμούς. Ένα μέλος της ομάδας μας κοίταξε το κινητό του. Ούρλιαξε ανάμεσα στη βοή από τα τύμπανα και τις βουβουζέλες: «Ο Μόρσι έπεσε. Διόρισαν στη θέση του τον πρόεδρο του συνταγματικού δικαστηρίου και αναστείλανε τις εκλογές.»

Παρακολουθούσαμε τους πανηγυρισμούς. Κοίταξα γύρω μου τους ανθρώπους που ήξερα, με μερικούς από αυτούς είχα μοιραστεί – πώς να το πω, την Ταχρίρ του τότε; - και τα επόμενα δυόμισα χρόνια θυμού, χαράς, εξάντλησης, θριάμβου, απελπισίας. Τα πρόσωπά τους ήταν ανέκφραστα σαν και το δικό μου. Το μόνο συναίσθημα που είχα ήταν φόβος – όχι για το πολιτικό μέλλον, για αυτό ένιωθα πλέον ότι δεν καταλάβαινα τίποτα και ότι είχα χάσει κάθε ελπίδα – αλλά για την αμέσως επόμενη στιγμή: πως θα μπορούσαμε να ξαναφτάσουμε στην πλατεία;

Πέρασαν δέκα λεπτά, δεν μπορούσαμε να το αναβάλλουμε άλλο. Έπρεπε να παραδώσουμε φαί στις ομάδες επέμβασης που βρίσκονταν γύρω από την πλατεία και οι πανηγυρισμοί θα γίνονταν όλο και πιο μαζικοί και πυρετώδεις όσο θα προχώραγε η νύχτα. Σχηματίσαμε μία γραμμή και βουτήξαμε στο πλήθος, κρατώντας σφιχτά ο ένας τον άλλο και προσπαθώντας να προφυλαχθούμε από τα επιθετικά χέρια γύρω μας. Προσπαθούσα να είμαι εκεί, παρούσα – αν όχι να απολαμβάνω τους πανηγυρισμούς, τουλάχιστον να τους ακούω – αλλά το μόνο που μπορούσα να σκεφτώ ήταν πως θα παρέκαμπα αυτή την κοσμοπλημμύρα. Σε κάποιο μακρινό μέρος του μυαλού μου αναρωτιόμουν για το φόβο: είναι μια ιδέα ή μια πραγματική αντίληψη του σώματος; Εάν δεν ήξερα τι έκανα, θα μπορούσα να νιώσω την ανάταση, να χαθώ στο πλήθος όπως είχα κάνει παλιότερα;

Φτάσαμε την πρώτη ομάδα επέμβασης και κατέρρευσα ανάμεσά τους – ένα νησί ασφάλειας μέσα στην πλατεία. Αυτή δεν ήταν κάποια επιδέξια ομάδα ειδικών δυνάμεων με ομοιόμορφες στολές. Ήταν μια ομάδα γυναικών, γυναικών που φορούσαν λευκά μπλουζάκια με κόκκινη γραμματοσειρά που έγραφε: «Αντι-Σεξουαλική Κακοποίηση» και στο πίσω μέρος: «Μία Πλατεία Ασφαλής για Όλους.»

Ήταν η πρώτη μου μέρα ως εθελόντρια στην Επιχείρηση Αντι-Σεξουαλική Κακοποίηση/Επίθεση (OpAntiSH). Η Ταχρίρ ήταν το τελευταίο μέρος που θα ήθελα να βρίσκομαι, με όλα αυτά που είχα ακούσει πρόσφατα. Και όμως - δεν ένιωθα πια πως έχω θέση στις πορείες που γίνονταν σε διάφορα σημεία της πόλης, δεν μπορούσα να μείνω σπίτι και δεν μπορούσα να αγνοήσω το ένα πράγμα που ανάμεσα σε όλη αυτήν την τρέλα έμοιαζε να έχει πραγματικά σημασία. Βγαίνοντας από το ταξί δίπλα στο Νείλο εκείνο το απόγευμα και περπατώντας μόνη μέχρι το σημείο συνάντησης πίσω από την πλατεία, έτρεμα από το φόβο. Καθώς μαζευτήκαμε για να ενημερωθούμε, ένα μέρος μου σάστισε με τα κόκκινα νύχια της κοπέλας που στεκόταν δίπλα μου, με τα χαμόγελα στα πρόσωπα των ανθρώπων, όταν στο δικό μου θα πρέπει να ήταν ζωγραφισμένη η τραγωδία – κάτι σαν την αφέλεια της νεοφερμένης. Δεν είχα ακόμη το χρόνο να συνηθίσω, να εγκλιματιστώ.

Χωριστήκαμε σε μεικτές ομάδες των δέκα. Η αποστολή μας ήταν να ενημερώσουμε τον κόσμο για το τι συμβαίνει και να τους πούμε τι να κάνουν σε περίπτωση που δουν κάτι. Θα κινούμασταν γρήγορα και θα μέναμε κοντά ο ένας στον άλλο – το να αποκρυνθούμε θα ήταν επικίνδυνο.

Γρήγορα, όμως, συνειδητοποίησα, καθώς κινούμασταν στην Ταχρίρ, ότι ήταν ακόμη η Ταχρίρ. Όντας μακριά, ακούγοντας προσεκτικά τα νέα – ιδιαίτερα αυτές τις θερμές μέρες – μπορεί κανείς να παραπλανηθεί, να ξεχάσει την αύρα. Η πλατεία ήταν ακόμη η πλατεία: γεμάτη με διαφορετικών λογίων ανθρώπους, πολλούς άνδρες, πολλές γυναίκες, οικογένειες, παιδιά. Άλλοι στέκονται, άλλοι περπατούν εδώ και εκεί με τα χειροποίητα πλακάτ τους, άλλοι μαζεμένοι να συζητούν, ή να κάθονται με σιωπηλή περίσκεψη, σαν να περιμένουν. Ήταν επανάσταση-ως-συνήθως, φυσιολογική όπως την ξέρουμε.

Και ανάμεσα σε αυτήν την γνώριμη, την αβλαβή Ταχρίρ, 89 περιπτώσεις σεξουαλικής επίθεσης από το πλήθος έχουν καταγραφεί από τις 30 Ιουνίου. Σε μόλις τρεις ημέρες μαζικών διαδηλώσεων, 89 κορίτσια και γυναίκες – μικρά κορίτσια, ηλικιωμένες γυναίκες, μία έγκυος, γυναίκες που κρατούσαν τα μικρά παιδιά τους – περικυκλώθηκαν από πλήθη των πενήντα ή εκατοντάδων αντρών, που τις γδέρνανε, τους έσκιζαν τα ρούχα, τους έβαζαν δάχτυλα, σε πολλές περιπτώσεις τις έδερναν με μπαστούνια ή μεταλλικές αλυσίδες ή τις ακρωτηρίαζαν με αιχμηρά αντικείμενα και μαχαίρια.

Για αρκετές ώρες τριγυρούσαμε ανάμεσα στο πλήθος, μοιράζοντας φυλλάδια και γλιστρώντας μικρά χαρτιά με τα τηλέφωνα υποστήριξης στα χέρια του κόσμου. Ζητούσαμε από όλους – ιδιαίτερα από τα κορίτσια και τις γυναίκες, που έγνεφαν με νηφάλια κατανόηση στο άκουσμα της λέξης «κακοποίηση» - να αποθηκεύσουν αμέσως τους αριθμούς στα κινητά τους. Ένας άντρας γύρω στα 25 μου μίλησε, με λίγα λόγια και με κουρασμένα μάτια, για αυτά που είδε στις 30 Ιουνίου. Πολλοί άνθρωποι μας ευχαρίστησαν. Αρκετοί νέοι άντρες προσφέρθηκαν να γίνουν εθελοντές. Μερικοί άλλοι ρώτησαν, χαμογελώντας απερίσκεπτα, αν αυτοί είναι οι αριθμοί που πρέπει να καλέσουν αν θέλουν να κακοποιήσουν κάποιον. Και μερικοί άντρες – ιδιαίτερα οι μεγαλύτεροι – ήταν ανυποχώρητοι στο ότι τίποτα τέτοιο δεν συμβαίνει στην πλατεία. «Al Tahrir zayy al full!», είπαν, παρομοιάζοντας την πλατεία με ένα μικρό, άσπρο, αρωματικό τοπικό γιασεμί, μία έκφραση που σημαίνει καθαριότητα, αγνότητα.

Τελειώσαμε στις 9 το βράδυ και παραμείναμε στην πλατεία για να μοιράσουμε φαγητό στις ομάδες επέμβασης που βρίσκονταν εκεί, στη βάρδια που θα τελείωνε στις 3 τα ξημερώματα. Εκείνη τη νύχτα, στο ντελίριο των πανηγυρισμών για την πτώση του Μόρσι, 80 επιπλέον περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέθηκαν στην πλατεία, συμπεριλαμβανομένων δύο βιασμών.

Μετά από πέντε παραγμένες νύχτες στην πλατεία, οι μαζικές διαδηλώσεις καταλάγιασαν και οι εθελοντές του OpAntiSH είχαν μερικές μέρες για να ξεκουραστούν. Μία συνάντηση κανονίστηκε ώστε να σκεφτούν, να συζητήσουν για την τακτική τους και για να μοιραστούν ιστορίες – να βγάλουν από μέσα τους αυτό που είχαν ζήσει.

Η ατμόσφαιρα ήταν ανοιχτή, αλλά ευσεβής, ντροπαλή αλλά εύπιστη, αρκετές στιγμές ήταν εύκολο να γελάσεις. Και παρά τις στιγμές της παρορμητικότητας και τις ματιές που ήταν περισσότερο φορτωμένες από ότι θα μπορούσα να περιγράψω, ήταν μια ατμόσφαιρα απίστευτα φωτεινή- η εικόνα μιας οικογένειας που συναντάται, μια οικογένεια όπου οι ζωές όλων θα μπορούσαν κυριολεκτικά να στηριχτούν η μία στην άλλη.

Ένας ξένος θα ήταν πολύ δύσκολο να μαντέψει ότι αυτή η ομάδα νέων ανδρών και γυναικών είχαν αναπτύξει, σχεδόν εν μία νυκτί, μια περίπλοκη επιχείρηση - γραμμών και προσκόπων, επικίνδυνες παρεμβάσεις διάσωσης, ομάδα υποστήριξης στο ψυχικό τραύμα, νοσοκομεία, νομική βοήθεια και ιατρική παρακολούθηση , όλα συντονισμένα από μια κεντρική αίθουσα

ελέγχου - ως απάντηση σε ένα φρικιαστικό κοινωνικό φαινόμενο. Ότι είχαν αποφασίσει να αντιμετωπίσουν την τρέλα αυτού του φαινομένου με το δικό τους εμπορικό σήμα της τρέλας: να σχηματίσουν - στην απουσία οποιασδήποτε αντίδρασης της αστυνομίας ή κρατικής απάντησης στο θέμα - μια επαναστατική δύναμη διάσωσης, και μάλιστα εξαιρετικά αποτελεσματική. Ότι η πλειοψηφία αυτού του ετερόκλητου πληρώματος νέων ανθρώπων από όλα τα σχήματα και μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων, θα πρέπει να πούμε, κοριτσιών των οποίων το ανάστημα ήταν τόσο μικρό όσο το δικό μου (μάλλον μικρό), ήταν στρατιώτες στο έδαφος αυτών των, ενδεχομένως απειλητικών για τη ζωή, επιχειρήσεων διάσωσης. Νύχτα με τη νύχτα, είχαν αναπτύξει και βελτιώσει τακτικούς ελιγμούς ώστε να εισχωρούν σε ένα τρελαμένο (και μερικές φορές οπλισμένο) όχλο και να απεγκλωβίζουν γυναίκες πιασμένες στη λαβή του.

Μερικές από τις νεαρές γυναίκες που ασχολούνταν ήταν οι ίδιες επιζήσαντες τέτοιων επιθέσεων. Στη συνεδρίαση μίλησαν για τον κίνδυνο να παρασυρθούν στη δίνη κατά τη διάρκεια της επέμβασης, και πώς αυτό που πέρασαν εκείνες τις στιγμές δεν έμοιαζε με τη βία που είχαν βιώσει στις προηγούμενες εμπειρίες τους, αλλά σαν πληγές από το πεδίο της μάχης.

Αρκετοί από τους νέους άνδρες, δήλωσαν ότι, σε πρώτη φάση, ήταν αντίθετοι με την ιδέα της ύπαρξης των γυναικών στις ομάδες επέμβασης, νομίζοντας ότι θα είναι πρόσθετο βάρος, μια ευθύνη. Μίλησαν με συγκινητικό τρόπο για το πώς τα πράγματα που είχαν δει επί τόπου από τις γυναίκες συντρόφους τους στις πιο κρίσιμες στιγμές τους έκανε να προβληματιστούν σχετικά με τις απόψεις τους, μετασχηματίζοντας τις ιδέες τους περί εξουσίας και μυϊκής δύναμης, καθώς άρχισαν να αναγνωρίζουν ότι ήρθε από εντελώς άλλο μέρος.

Θαύμασα αυτή την ομάδα, πως αστειεύτηκε για το φαγητό, πως εφιάλτες αναφέρθηκαν εν παρόδω. Δεν είχα δει αυτό που είχαν δει και δεν μπορούσα να κατανοήσω το βάρος που σήκωναν. Δεν ήταν δυνατόν να καταλάβω πως είναι να βρίσκεται κανείς εκεί, αν και η ιδέα με στοιχειώνει: πρόθυμα να μπαίνει κανείς σε αυτήν την κόλαση – σε αυτήν τη νήνεμη μάζα ιδρώτα, σωματών και αίματος, μέσα στο μακελειό και τις ανήκουστες κραυγές. Να βάζεις το σώμα σου, την ίδια σου τη σάρκα και τα οστά σου, με κίνδυνο να φας ξύλο, να μαχαιρωθείς ή κάτι ακόμα χειρότερο. Να θέτεις εκεί τις αισθήσεις σου, την καρδιά σου, το μυαλό σου - να αισθάνεσαι και να παρακολουθείς, ανεξίτηλα, κορίτσια και γυναίκες να παραβιάζονται με τον πιο φρικτό τρόπο. Τι σημαίνει αυτή η πάλη ενάντια στο σκοτάδι για το υπόλοιπο της ζωής σου;

Και στη συνέχεια να είσαι ακόμα ικανή να γελάσεις, να ξυπνάς κάθε μέρα, να πιστεύεις...

Εγώ ακόμα δεν ξέρω, γράφοντας αυτό, τι είναι η ιστορία τους. Είναι μια ιστορία αυτοοργάνωσης και εφευρετικότητας στην αιγυπτιακή επανάσταση; Είναι μια ιστορία "ηρωισμού" - η ίδια η έννοια με κάνει να μαζεύομαι - ή, πιο απλά, προκλητικής ανθρωπιάς; Είναι μια εναλλακτική μορφή αντίστασης που απέκτησε μεγαλύτερη σημασία και έλξη, καθώς η πολιτική διαδικασία και οι διαμαρτυρίες έγιναν πιο ταραγμένες από ποτέ; Ή μήπως είναι μια σταγόνα στον ωκεανό σε μία ολοένα πιο περιπλοκή και ταραγμένη κοινωνία;

Ένας φίλος μου είπε κάποτε, “Ζώντας στο Κάιρο είναι σαν να είσαι ερωτευμένος με μια μανιοκαταθλιπτική”. Τα τελευταία δυόμιση χρόνια της επανάστασης έχουν μόνο μεγενθύνει αυτά τα άκρα. Η ανομία της εξέγερσης μας επέτρεψε να πραγματοποιήσουμε πράξεις τολμηρές, δημιουργικές, συλλογικές που δεν θα μπορούσαμε να προβλέψουμε ότι υπήρχαν

μέσα μας. Έφερε επίσης στην επιφάνεια κάποια ζοφερά, άσχημα, κακοφορμισμένα πράγματα. Είναι σαν η επανάσταση να μας έφερε αντιμέτωπους με τις αξίες μας, να μας έκανε να συγκρουστούμε και να καταπιαστούμε με τις δικές μας αφηγήσεις για τους εαυτούς μας. Συνεχίζει να μας σπρώχνει προς τα θεμέλια μας, να αποκαλύπτει και να αναδεικνύει, το χειρότερο και το καλύτερο από εμάς. Στη συνέχεια μας αναγκάζει να κοιτάξουμε σε αυτήν την αποσπασματική εικόνα, σαν σε ένα σπασμένο καθρέφτη, και να προσπαθούμε να βγάλουμε νόημα από όλα αυτά.

Πηγή